

Színház

A MAGYAR SZÍNHÁZI TÁRSASÁG FOLYÓIRATA

DRÁMAMELLÉKLET 2004. OKTÓBER

Szilágyi Andor

A BÁRÁNY MEGKÍSÉRTÉSE

AVAGY LEOPOLD DAUER,
A FÉRFI, AKI MEGMENTHETTE VOLNA A VILÁGOT

Gerard Bellnek

A történelem semmi esetre sem kizárólag a megtörtént események története, ezért nagy kérdéseinek megválaszolásához nem is lehet elegendő csupán a valóban megtörtént események felderítése. A historikus, korokat átívelő folyamatok valóságos megértéséhez olyan kis, emberi epizódok megismerése is szükségeltetik, amelyek valójában soha nem történtek meg – de az adott körülmények között bármikor megtörténhettek volna.

*Bécs, péntek délután
Kaiserstrasse 27.
1919. szeptember 11.
Öt óra ötvenöt perc*

Leopold Blum egyszemélyes borbélyműhelye kong az ürességtől. A falakon, keretekben újságkivágások, diplomák, a világ nagy fodrászversenyeinek emléklapjai. Dauer a borbélyfotelen áll, nyakában kötél. A mutatók öt óra ötvenhat percet mutatnak. Dauer a kötél másik végét egy, a plafonból lelógó kampóra próbálja ráakasztani. Kint az üzlet portálja előtt kopott katonaköpenyes, lenőtt bajszú, szakállú invalidus áll meg, és tétován tekintet befelé. Tenyeréből ellenzót formázva egészen közel hajol az üveghez, majd komoly elhatározással a bejárati ajtóhoz lép. Keze már lenyomja a kilincset is, amikor az utolsó pillanatban mégis meggondolja magát, és sarkon fordulva eltűnik az ajtó elől.

Dauer a fotelen állva ebből az egészből semmit se észlel. Ahogy abból se, hogy a Katona kisvártatva ismét visszatér a bejárat elé, de rövid habozás után megint csak meggondolja magát.

A Katona harmadszori felbukkanását azonban a még mindig a kötéllel

ügyetlenkedő Leopold Dauernak is érzékelnie kell. A következő pillanatban ugyanis a meglehetősen ápolatlan külsejű Katona valósággal berobban az ajtón, és torkaszakadtából elordítja magát

KATONA (kiáltva) ... Jó napot!

Öt óra ötvenhét perc van. Dauer meglepett képpel bámul elő a borbélyfotel alól

DAUER (nyájas mosolyt erőltet az arcára) ... Jó estét. Én csak eljásztot-tam a gondolattal.

KATONA (megréműlve saját bátorságától, hátrál) Én kérem értem a célzást... Tehát... akkor én el is mehetek, ha gondolja...

DAUER (lekászálódik) Dehogysis, dehogysis! Fáradjon csak beljebb az úr...

KATONA Igaza van. Későre jár... Megértem... Megérdemlem! Miért nem jöttem előbb! Nem igaz?... Hát akkor én most mégis inkább elmennék...

DAUER (az órára pillant) Ugyan! Hisz gyerek még az idő!

KATONA Csak belestem az ablakon... Azt hittem, hogy már nyitva sincs...

DAUER ... A csapágyakat alajoztam... Azzal szoktam zárni a napot, hogy másnap ne nyikorogva kezdjék a napot... Épp elég, ha én fáradt vagyok...

KATONA (*sarkon fordul, indul kifelé*) Fáradt! Mondom én! Zárni akar! Igaza van!

DAUER Nincs még hat, uram!

KATONA (*megtorpan*) ... Én nem tudom... De mindig ez van, hogy most is... Úgy kellett rábeszélni magam, hogy bejöjjenek... „Wolfi! Szedd össze magad!”, mondtam magamnak. „Wolfi...” Meidlingben elneveztek Wolfnak... én meg ebből úgy becézem magam... hogy Wolfi... Jó, nem?

Várakozó pillantással bámul Dauerra, de a borbély nem igazán tudja, hogyan is reagáljon erre a vallomásra

DAUER Hát igen...

KATONA Igazán nem tudom, miért? De már szinte mindenki csak Wolfinak hív...

DAUER ... Hát igen...

KATONA ... Azt mondják, hogy a szemem olyan, mint a farkasé? Tessék... Nézzen bele... Tényleg olyan?

DAUER (*farkaszemet néznek*) Hát...

KATONA Már arra is gondoltam, hogy csak gúnyolni akarnak... Nem gondolja?...

DAUER ... Hát...

KATONA (*megvonja a vállát, aztán egyre jobban belelendül*) Hát most már mindegy... „Na, mondom, Wolfi! Csak nem lehetsz egy ilyen gyáva szar! Három év frontszolgálat, két gáztámadás, két hadiérem, egy első osztályú lovagkereszt! A német császári hadsereg káplárja mégse futamodhat meg egy borbélyüzlettől?! Wolfi! Szedd össze magad! Bátorság! Egy, két, há! Gyerünk, próbáld meg! Előre! Mint a franciák ellen! Szuronyt szegezz!... Támadáás! Halál a franciákra!”

A Katona hangos üvöltéssel megrohmozza Dauert, aki mint a sült hal bámul vissza rá

KATONA (*kijózanodva*) Végül is még tényleg nincs hat óra, igaz?...

Dauer ismét az órára pillant. A mutató épp a hatosra ugrik

DAUER Siet!... És különben is, ha lenne? Nálunk mindig a kuncsaft az úr!...

Az egyik mennyezetről lenyúló csövön kopogtatás hallatszík

DAUER Pardon... (*A csőhöz lép, kihúzza belőle a dugót, hozzáhajolva hallgatózik, majd belebeszél*) Miért jönnél le, anyuka? (*Szabadkozva a Katonához*) Bocsánat... (*Hallgatózik, majd megint belebeszél a csőbe*) Nem nyúznak senkit... Dehogyan... Biztosan kint az utcán üvöltött valaki. Bocs, anyuka, de még nem fejeztem be a takarítást... (*A hátsó ajtón lógó borotvaszíjon nagy műgonddal fenni kezdi a borotváját, miközben szabadkozva mosolyog*) Az anyám... Fél oldala lebénu... Fekszik egy ágyon... Hogy ne legyen egyedül, csináltam ezt a csövet... Ő belebeszél, én pedig válaszolok... Azt kérdezte, hogy hallottam-e valami ordítást.

A cső ismét „megszóla”. Dauer beleszól

Igen, anyuka... (*Hallgatózik, majd válaszol*) Igen, anyuka! Vendégem van... (*Hallgatózik, válaszol*) Igen, anyuka, jól hallottad, vendéget mondtam... (*Hallgatózik, válaszol*) Ilyenkor... Hatkor. Pénteken, hatkor... Kidobjam? (*Mosolyog*) Egy szavadba kerül, és zutty! Én kidobom! Ki én, hogy lába se éri a földet... (*Hallgatózik, válaszol*) Ne dobjam? Jó, akkor nem dobom...

A Katona Dauer háta mögött az ajtó felé lopakodik. Kisurran az utcára, és eltűnik

Tudom... Hogyne tudnám... Sietek...

Dauer megfordul, tekintetével a Katonát keresi

A fenébe!...

A cső megint „megszóla”, Dauer, anélkül, hogy hallgatózna, azonnal válaszol

Bocsánat, de ezt nem neked mondtam, anyuka... Elment a vendég... Lelépett... Mindjárt fent leszek...

Dauer csalódottan álldogál, majd bedugaszolja a csövet, és rosszkedvűen pakolászni kezd. A Katona azonban ismét felbukkan az ajtó előtt, és megint benyit az üzletbe

KATONA Jó estét... (*Az órára pillant*) Én kérem... tudom, hogy már el is múlt hat óra... de nekem muszáj... Hajnalban indul a vonatom Münchenbe... (*Végigmutat magán*) És hát így mégse lehet...

DAUER (*fellelegezve*) Hát, ami muszáj, az muszáj! Egy-két perc az egész! Igazán semmiség... (*Kezében a borbélykendővel várakozva hallgatja a Katona magyarázkodását*)

KATONA Most engedtek el a tábori ispotályból... Egy gáztámadás... A tudómet megette a gáz... A szanitécek igazgattak a hajamon, de hát inkább hentesek azok...

Dauer vendége mögé kerül, hogy lesegítse róla a köpenyt, de a Katona határozottan elhárítja magától a gesztust

DAUER Bocsánat... Csak gondoltam...

KATONA Nem venném le, ha lehet...

DAUER (*nagy műfelháborodással*) „Lehet?” ... Itt a vendég kérése parancs!

KATONA Hatodik éve mindig velem van... Ebben vonultam be... Aztán minden frontra jött velem... Hóba, sárba, télbe, nyárba... Mondjuk, meg is látszik rajta! De egyszerűen nincs szívem megválni tőle... Naumann ezredes mindig azt mondta, hogy „Csalódhatsz a barátodban, csalódhatsz a szeretődben, a feleségedben, a hazádban, csak egyetlen valamiben nem csalódhatsz, Wolf! A köpenyedben...” Így beszélt a köpenyeről, hogy „valaki” ... akkor nem nagyon értettem, de most már tudom, mennyire igaza van...

DAUER (*hogy gyorsítsa az eseményeket, lesöpri és vendége felé fordítja a fotelt*) Csak beretválnék? ... Vagy egy kis fazonírról is lehet szó?

KATONA (*válasz helyett megbabonázva mered az öblös borbélyfotelre*) ... Stokedli... Nem lehetne, hogy én... Nincs itt egy stokedli?

DAUER (*nem akar hinni a fülének*) Bocsánat... Jól hallottam? Stokedlit mondtott?...

KATONA Stokedlit... Nincs itt valahol egy stokedli? A fotőj fullaszt...

DAUER (*egyik ámulatából a másikba esve*) A fotőj? ... Fullasztja?...

KATONA (*fújdalmasan meglapogatja a mellkasát*) A tudómet szétroncsolta a gáz...

DAUER Persze, persze! Már is, már is! Intézkedünk, kérem!... (*Sietve eltűnik egy hátsó függöny mögött, majd hatalmas csörömpölés után egy hokedlival tér vissza*) És íme a stokedli!... Hova szabad?...

KATONA (*a hokedli láttán arca felragyog. Elégedetten összedörzsöli a tenyerét*) A fotőj legyen csak a dagadt seggű politikusoké meg a vérszívó bankosoké! Egy magamfajta maradjon a stokedlinél! Nem így van?

A Katona beszéd közben villámsebesez intézkedik. Arrébb tolja a fotelt, kiragadja Dauer kezéből a hokedlit, a fotel helyére teszi, és azonmód rá is kupo-rodik. A borbély meglepetten bámul az előtte ülő Katonára

DAUER De... így...

KATONA Várunk még valakit? (*Halkan, de pattogósan*) Ébresztő, föl!...

DAUER *(mint aki most ébredt, megrázkódik)* Igenis!... Dehogys várunk, kérem! Már vágiuk is! *(Zavartan füttyörészve szétrázza a borbélykendőt, és vendége nyakába kanyarítja)*

KATONA Megkérhetném, hogy mosson kezet?

DAUER *(értetlenül)* ... Parancsol?...

KATONA A kezét... Megmosná?... Nem bírom a fokhagymaszagot...

Dauer sokáig kutat a Katona tekintetében, aztán se szó, se beszéd megmossa a kezét. A Katona, engesztelésül egy céklát kínál felé a borbélykendő alól

Zavarná? Nyugtatja az idegeket... Megenném ezt a céklát... Akar egyet?...

DAUER Nem... Köszönöm...

KATONA *(akárcsak egy almába, jóízűen beleharap a céklába)* Szegények almája... Mifelénk így hívják... Na, nem kóstolja meg?... Naumann ezredes szerint egészségesebb az almánál...

DAUER *(szabadkozva rázza a fejét)* Köszönöm... Nagyon kedves... Ne zavartassa magát...

Minden egyes harapással újabb, kisebb-nagyobb vörös foltok jelennek meg a hófehér borbélykendőn

KATONA Teli van föld alatti energiákkal... Fekete energiákkal... Azok jók az idegekre... Meg fulladás ellen... Na, még mindig nem gondolta meg?

DAUER Nem... Köszönöm... Talán majd legközelebb...

KATONA Aki volt a háborúban, tudja, hogy nincs *legközelebb*... Most van, vagy soha...

DAUER *(szolgálatkészen megcsattogtatja a vékony borbélyollót)* Tehát, akkor egy kis fazonigazítás? Belefér?...

KATONA *(lenyeli az utolsó falat céklát. Merően bámul a vörös foltoktól éktelenkedő borbélykendőre)* ... Nem olyan, mint Németország szemfedele?...

DAUER Sajnos a háborúban láttam eleget...

KATONA Kifizetem...

DAUER Hagyja csak...

KATONA Merre szolgáltál, kamerád?

DAUER *(szabadkozva)* Én csak egy borbélyszázadban... Piavénál... Megkérdezhetem, milyen frizurát parancsol az úr?

KATONA *(hosszú keresgélés után kis papírfecnit nyújt ki a borbélykendő alól)* Lerajzoltam magamnak...

DAUER *(élszerűen nézegeti a rajzot, majd a tükörben, a Katona szorongva várakozó arcára pillant)* Szép rajz... Kifejezetten szép...

KATONA *(büszkén felcsillanó szemmel)* Ugye?

DAUER ... Ön művész?...

KATONA Próbálkoztam... De nem vettem fel az Akadémiára...

DAUER Pedig igazán jól rajzol...

KATONA A második rostáig eljutottam...

DAUER ... Griepenkerl úr, a rektor vendégem... De idejár az Akadémiáról Delug úr is... Ha gondolja, megmutatom nekik...

KATONA *(dühösen kikapja Dauer kezéből a rajzot)* Nem!

DAUER *(szabadkozva)* Kérem, kérem... én csak gondoltam...

KATONA Griepenkerl úr! Delug úr! Le vannak szarva! Ők is meg az Akadémiájuk is! Meg a művészet is! A háború felnyitotta a szemem...

DAUER Hát igen, a háború... Az sokunknak felnyitotta a szemét... Az a sok szenvedés...

KATONA *(ingerülten közbevág)* Mert elvesztettük! Azért mondod! Ha nem veszítettük volna el, akkor most nem ezt mondanád!

DAUER Az lehet, de egyelőre az a helyzet, hogy elvesztettük... rendesen...

KATONA *(dühvel)* És miért? Azt miért nem mondod meg, nagyokos? Mert elárulták! Pontosan azért! Mert hátba támadták! Pontosan az ilyen hazátlan rektor urak! Akiknek mindig más véleményük van! Meg az olyan üres szívű, elfajzott Ludwig Wittgenstein-félék, mint az én iskolatársam! Egy felfuvalkodott tök, de ő biztosan vinni fogja

valamire! Mert neki telik házitanítóra! Mert az apja gyárában német veritéken termelik nekik a pénzt! Gyűlölöm! Az ő *nemzetellenes* okoskodásuk miatt az én *hazám* elvesztette a háborút! Hazátlan fagytyúk! Hájas seggű hólyagok! Minden bajunkat nekik köszönhetjük!...

DAUER Én ezt nem tudom...

KATONA De én *ezt* tudom! Naumann ezredes szerint „Ez a háború győztes háborúnak indult”... És ez nagy igazság. Nagyon nagy igazság! DAUER Minden háború győztes háborúnak indul... A háborúkat a végén szokás elveszíteni...

KATONA *(az ironikus mondatra ismét dühösen villan a szeme)* És ki veszíti el?... Aki nem számol le előtte a belső ellenségeivel! Akiben nincs meg a könyörtelenség, hogy a legváratlanabb pillanatban jéghideg fejjel és villámgyors kézzel lecsapjon a háború belső ellenzőire! A háború szent dolog, kamerád! Népek, kultúrák jövője, milliók sorsa forog kockán! Itt nem lehet kukoricázni, mellébeszél-ni! A győztes üdvözülni, a vesztes bűnhődik. *(Egyre hangosabban, és egyre jobban a tükörnek mondvá)* A tiszta vér diadalmasan uralkodik, a hig pedig örökre aláhull a feledés mocsarába. De ehhez erő kell! Nyers erő! És mi kell a nyers erőhöz? Jéghideg fej és villámgyors kar! *(Felemelkedik a hokedliről)* És egy vezér, akiben megvan a könyörtelenség képessége! Aki akár a sajátján túl képes a népe életét is feláldozni, ha az utána következő ifjú nemzedékek okulására azt kell tennie. Egy vezér, akinek a szíve kőből van! Kőből és vasból! Egy vezér, akit nem gyengítnek meg a könnyek! *(Feláll a hokedlire)* Egy vezér, akit nem hatnak meg a hígvérűek panaszos jajongásai! Egy vezér, akit egyetlen cél vezérel! Fájának boldogulása, jövőjének biztosítása! És ennek érdekében minden körülmények között elpusztítja a háború idegen szívű ellenzőit! Minden körülmények között, minden eszközzel. Ha tüsszel kell, akkor tüsszel! Ha vassal kell, akkor vassal!...

A Katona szónoklatát a cső szakítja meg

DAUER *(kényszeredetten szabadkozik)* Bocsánat... *(Kihúzza a dugót. Hallgatózva a csőhöz hajol, majd válaszol)* Senki se kiabált... Rosszul hallottad, anyuka... Visszajött... *(Hallgatózik, válaszol)* A vendég, anyuka... Visszajött a vendég... *(Hallgatózik, igyekszik a lehető leghalkabban válaszolni)* Nem, anyuka... Nem részeg... Az utcán kiabált valami részeg...

Dauer a Katonára pillant, aki szemmel láthatóan szégyenkezve kuporodik vissza a hokedlire

Mindjárt, anyuka... Mindjárt megyek... Persze hogy sietek... *(Visszadugja a dugót, és várakozva tekint a Katonára)*

KATONA Sajnálom... De az az igazság, hogy ennek az akadémiai vizsgának az emléke még mindig kihoz a sodromból... Pedig hát elég régi történet...

DAUER Mikor vizsgázt?

KATONA Ezerkilencszázhét október elsején és másodikán...

DAUER *(öszintén meglepődve)* ... De hát azóta... annak már tizenkét éve?!...

KATONA Nem tudom elfelejteni... Mintha ma lenne. Témakörök... Egy: Kiüzetés a Paradicsomból... Kettő: Vadászat... Három: Tavasz... Négy: Építőmunkás... Öt: Halál... Hat: Eső... A vizsgabizottság: Rudolf Bacher, Franz Rumpler, Heinrich Lefler, Kasimir Pochwalski és Siegmund l'Allemand... *(Szeme megtelik fenyegető gyűlölettel)* Olyan mélyen belém vannak vésődve ezek a nevek, hogy még harminc év múlva is halálpontosan emlékezni fogok akár a lakcímükre is... Arra bármelyik úr mérget vehet...

DAUER *(hogy kellemetlen emlékeiről elterelje a gondolatait, fésülni kezdi a Katonát)* Hát lássuk csak... Hogyan is állunk... Mit is mondott, milyen rangban szerelt le az úr?...

KATONA Káplár. Három év frontszolgálat, két gáztámadás, két hadi-érem, első osztályú lovagkereszt, és a tudóm oda...

DAUER (*elgondolkodva, egy pillanatra sem hagyva abba a fésülést*) Nagy árat fizetett... Szabadna valamit ajánlanom?... Én abba a katonás frizurába, amit ön volt oly kedves lerajzolni, én bátorkodnék... ha úgy gondolja... az ön karakteréből belevinni egy kis művészi könnyedséget...

KATONA (*felhorkan*) Művészi könnyedség?! Hisz én már katona vagyok, kamerád! A katona pedig legyen mindig harcra kész! Következésképp a frizurája is legyen harcra kész! Mindig! Minden körülmények között praktikus és higiénikus!

DAUER Praktikus és higiénikus... Én azonban csak egy tincse gondoltam, kérem... Egy ártatlan tincsecskére... Mivelhogy a civil életben még egy-két, egyéb dolog is elvárható egy férfiember frizurájától... Mert, ugye, ki nézi meg egy katona haját? Senki. Esetleg egy másik katona... Egy felettes, akit csak az érdekel, hogy a hajszálak iránya megfelel-e a regulának... De a civil életben egy frizura felér egy névjegyvel. A frizura első pillantásra mindent elmond rólunk, kérem... Az érdeklődéséről, a habitusáról... Hát szóval, ha felhatalmaz, hogy elmondhassam, én kérem, katonásan körbenyírnám a rajz szerint, így igaz. De itt fölül, a hosszát nem vágnám kefére, engedelmével... hanem egy határozott vonalú választékkal uraságod határozott karakterére utalva meghagynám ezt az eredetét... és itt, elől... a homlok fölött, kérem... szintén megmaradna az eredeti hosszúság. Ezzel a bizonyos néha-néha lehulló tincssel... (*Befésüli az aláhulló tincset*) Ez az... Hát, így valahogy... Épp csak elérve a szemöldök vonalát... kiemelve ezt az erős, nagy képzeletéről, dús fantáziáról árulkodó homlokot... Mintegy diszkrétén jelezve a mögötte rejlő kreativitást, fantáziát, tehetséget és rejtett vonzódást a művészetek iránt... Ezzel egyetemben pedig kifejezve az ön mélyes megvetését a nyárspolgári ostobaság minden megnyilvánulása felé... (*Kerek, mozgatható tükört emel le a polcra, és mint a Föld a Nap körül, lassan, magyarázva, körbejárja vele a hokedlin kuporgó Katonát*) Méltóztatna egy pillantást a tükörbe?... Tehát... akkor itt katonásan felnyírnánk, egészen körbe... így a fül mögött is... Itt pedig meghagynánk... Egy ilyen karakteres választékkal és ezzel a bizonyos, alkalmanként aláhulló tincssel... Így valahogy...

KATONA (*egyre nagyobb elégedettséggel forgatja a fejét a tükör után*) ... Nem is rossz... Nem is olyan rossz...

DAUER (*alig titkolt szakmai büszkeséggel*) Nem bizony... Nem bizony, kérem... Az utolsó nagy párizsi fodrászverseny jelszava szerint „A szem a lélek tükré. A tükör keretezője a fodrász.”... (*Leöblíti a Katona haját*)

KATONA Te is ott voltál?

DAUER (*szereznyen, de öntudatosan*) Azt a versenyt én nyertem, ha megbocsát...

KATONA Gratulálok, kamerád!

DAUER (*nagy hangon. Az eredményhirdetést utánozva*) A verseny győztese a bécsi versenyfodrász, Leopold Dauer!... (*A falon lógó, bekeretezett aranyéremre mutatva*) Tessék, mindenki láthatja! A párizsi világverseny nagy aranymedalionja! De hát... Az élet az nagy úr, kérem! Sok mindent másképp rendez, mint ahogy azt mi eltervezünk, kérem! Nekem a béna anyám, másnak a család... (*Még egy adag vizet önt a Katona hajára, aztán törölközőt terít rá, és bedörzsöli*)

KATONA Hát igen...

DAUER Megkérdezhetem, hogy önnek van-e családja?...

KATONA (*nyugodt természetességgel*) Én szűz vagyok, kamerád...

DAUER (*sokáig némán bámulja a tükörben az előtte ülő férfi arcát*) ... Ezt úgy kell érteni...

KATONA Ezt úgy kell érteni, hogy én nem hálhatom el az erőm! Az én gyermekem a megújult, fájában megtisztult, hatalmas és legyőzhetetlen Németország lesz... Nekem erre kell treníroznom, kamerád! Kristály ész, jéghideg akarat és rettenthetetlen lélek! És a férfi-erőt, az elhúzódó, hosszú szüzességnél semmi sem acélozza jobban! Ekkor megfeszül minden izom! A szem ragyog! A szellem, mint a

villám, gyors és fényes! Az emlékezet friss! A fantázia szárnyaló! Az akarat határozott és következetes!... Egyszer, ha nem bujálkodszt, próbáld ki!

DAUER (*nem valami sok meggyőződéssel*) ... Hát...

KATONA A vágy! Ugye?... A vágy előnti az agyad!...

DAUER Hát, ami igaz, az igaz... Elég egy gömbölyű, feszes forma, és én már kész is vagyok...

KATONA Buja, kéjcentrikus semita alkat! Míg a fegyelmezett, árja típusú férfiak akaratuk erejével, a fűszeres ételek és a bódító italok kerülésével könnyedén elfojtják felhorgadó gerjedelmüket, addig a tunya zsidó hímek képtelenek kóros ösztöneik megbabolására!

DAUER (*megpróbálja tréfával elütni a dolgot*) Én mindig mondom, hogy a solettől meg a babtól van az egész...

KATONA (*durván felröhög*) Az, bizony, meglehet! Az a szervezet, amelyet nem terhelünk feleslegesen a tisztátalan emésztéssel, rugalmassá válik. Szellemi kapacitása megnő! Akarata megerősödik! A nemi önmegtartóztatás a kiemelkedő agyi és testi teljesítmények feltétlen alapja!

DAUER (*a homlokára csap*) Ez az!

KATONA Kerülendők azok az élelmiszerek, amelyek izgató hatással vannak a genitáliákra! Tévhit, hogy az erő a húsételekben lakik. Ezzel szemben a vegetáriánus táplálkozás rendkívüli mértékben gátolja a mindenkori elfajzást.

DAUER Az erő a répában lakozik, ugyebár!

KATONA (*átszellemülten*) Az árja férfi legszentebb kötelessége a tiszta faj uralmának biztosítása a keverékek fölött. Ezt a küldetését pedig csak akkor teljesítheti, ha minden körülmények között megőrzi a vér tisztaságát! Az árja férfit csak két jelszó vezérelheti: az egészséges életmód betartása és a megfelelő nemzőképesség megőrzése!

DAUER (*törölközőt terít a Katona fejére, és finoman dörzsölni kezdi a haját. Sokáig elgondolkodva hallgat, aztán megpróbálja más irányba vinni a beszélgetést*) ... A család rengeteg öröm, de nagyon sok munka... Mi nagyon szeretjük a családunkat... Nincs az az áldozat, amit meg ne hoznánk a szeretteinkért... Ha kell, éjjel-nappal dolgozunk... Ha kell, lemondunk az álmainkról, csak azért, hogy az ő álmaik valóra válhassanak egyszer...

KATONA (*a törölköző alól, él nélkül*) A te fajtádban is van néhány igazán dolgozó, becsületes ember... Már hogy... most nem a borbélyokról beszéllek... hanem a zsidókról, természetesen...

DAUER (*ujjai megállnak a dörzsölésben. Sokáig nem válaszol, tekintete a tükörben némán bámulja a Katona törölközőbe csavart fejét*) Természetesen... Értem én, kérem... Értem...

Dauer kihámozza a Katona fejét a törölközőből, és egy határozott mozdulattal előrebillentve nyírni kezdi a tarkóját. Hosszú, kínos csend telepszik a borbélyüzletre, sokáig csak a nyírógép csattogása hallik. Aztán Dauer, mivel ez az irány is járhatatlannak bizonyult, ismét megpróbálja egészen új mederbe terelni a beszélgetést

Linz?... Bocsánat az esetleges indiszkrécióért... de az úr nem élt véletlenül... Linzben?...

A meglepett Katona több ízben is megkísérli, hogy felemelje a fejét, de a borbély minden alkalommal megelőzi, és visszakényszeríti előrehajtott állapotába. A Katonának hosszú ideig egyetlen pillanatra sem sikerül felnéznie a haját nyíró Dauerra

KATONA Miből gondolod?

DAUER A linzi ember fotójában vagy stokedlin ül. Télen sirkálkozik a jégen, miközben pilickázik a hó... Eredeti linzi gyűjtés! Apai rokonaim élnek Linzben...

KATONA Kik?

DAUER Egy orvos... Eduard Bloch és családja...

KATONA *(őszinte, kitörő örömmel)* Áá! A Klobouk! Mindenki így ismeri! Egész Linz! Doktor Klobouk!

DAUER *(elengedi a Katona fejét)* ... Hogy?...

KATONA *(végre felnézhet)* Klobouk... Csehül azt jelenti: kalap... *(Szót tagolja)* Klo-bo-uk...

DAUER Klo-bo-uk... Klobouk...

KATONA Nem tudta?... Doktor Bloch!... Van egy lánya, Trude!... Landstrasse 12.!

DAUER Az az! Linz, Landstrasse 12...

KATONA Szerintem olyan ember nem létezik, aki ezt a címet ne ismerné Linzben! Mindig fogattal jár, és egy széles karimájú, fekete kalapban... Tényleg nem tudad, hogy Klobouk doktornak hívják?...

DAUER Nem...

KATONA A jóságos doktor Bloch! Persze, persze... Nagyon kedves ember... De én mindig azt hittem, hogy ő csak cseh!

DAUER Nem... Csak Dél-Csehországban született... Frauenburgban... Zsidó...

KATONA Ki hinné, hisz olyan becsületes! Hányszor elmondta, hogy szerinte nincs gazdag ember vagy szegény ember! Csak beteg ember van!

DAUER Maguknak is?! Ezt mi is rengeteget hallottuk tőle...

KATONA Még innen, Bécsből is küldtem nekik anzikszokat... Remélem, jól van!

DAUER Eduard bácsi?!... Túl fogja élni magát is meg engem is! Mint a vas! Agyonütni se lehet!

KATONA *(hitetlenkedve csóválja a fejét)* Nahát, doktor Klobouk... Ki gondolta volna, hogy ő is zsidó?... Senki... Egy ilyen rendes ember... Soha nem fogom elfelejteni, mi mindent elkövetett, hogy a rákos anyámon segítsen! Ő volt az orvosa... Jött nappal, jött éjszaka! Jodiformozta! Morfiumot adott neki, hogy enyhítse a fájdalmát. De hát aztán már semmi se használt, minden hiába volt... *(Szemei megtelnek könnyel, pillái lecsukódnak)* Az én drága, törekeny anyám... Tizennyolc éves voltam. Bécsben, néhány hete rúgtak ki az akadémiai felvételig, de én hazudtam. Azt hazudtam, hogy felvettek... Nem akartam, hogy az utolsó pillanataiban is az én jövőm miatt aggódjon... Mindennap ott ültem a halálos ágyánál, fogtam a kezét, és magamban megállás nélkül könyörögtem az Istenhez, hogy legyen vele könyörületesebb... De Isten nem hallgatott meg. Soha, egyetlenegyszer sem. Azóta tudom, hogy nincs... Ha lenne, nem engedhette volna meg, hogy az én anyám annyit szenvedjen...

DAUER Sajnálom, hogy ilyen fájdalmas emlékeket... Bocsánat...

A csövön kopogtatás hallatszik. Dauer a csőhöz siet, és ahogy az lenni szokott, kihúzza a dugót, hallgatózik, majd válaszol

Hogyhogy mit csinálók, anyuka?... Vendégem van... *(Hallgatózik, válaszol)* Nincs rá okod... Hidd el... Egyáltalán semmi okod, hogy rossz érzéseid legyenek... *(Hallgatózik, válaszol)* Milyen kiabálás?... Ugyan... Biztos valamelyik kocsmából mennek hazafelé... anyuka... Kérlek... Muszáj dolgoznom... Persze... Sietek...

Dauer visszadugja a dugót, miközben a Katona némán, előrehajtott fejjel várja, hogy a borbély folytassa a munkáját

KATONA Él az édesanyád, te boldog ember lehetsz... Nem is tudod, hogy mennyire az lehetsz...

DAUER Igen... Azt hiszem, tudom...

KATONA És a doktorral is szoktál találkozni, kamerád?

DAUER Újévkor... Ha addig nem is...

KATONA Add át neki a üdvözlőmet... Mindig rendkívül nagy tisztelettel gondolok rá...

DAUER *(rövid várakozás után)* A neve...

KATONA Tessék?

DAUER A becses nevét... Nem tudom... Így nehéz lesz átadni az üzenetet...

KATONA Ja, persze, persze... Adolf Hitler... Biztosan emlékezni fog... *(Elbizonytalanodva)* Bár... Ki tudja... Anyám halálakor találkoztunk utoljára, 1907-ben... Klara Hitler. Rákos volt szegénykém... És elviselhetetlen fájdalmi voltak...

DAUER *(kis cédulát húz elő a fiókból)* Ha, megbocsát... felírnám a nevet...

ADOLF HITLER Hitler... Adolf Hitler... Az anyámé pedig Klara Hitler...

DAUER *(felírja)* ... Hitler... *(A fiókba csúsztatja a cédulát)* Hát igen, biztos, ami biztos... Így nem fogom elfelejteni...

ADOLF HITLER *(szíjogva beletörli könnyeit a borbélykendőbe)* Elnézést... De az anyám halála... Mindig nagyon megráz... Doktor Bloch azt mondta, hogy ő még nem látott olyan mély fizikai megrendülést, mint az enyémet anyám halálakor... Egészen belebetegedtem...

DAUER *(szánakozó részvétellel)* A világért sem akarok indiszkrét lenni... De megkérdezhetem, hogy holnap mi célból utazik Münchenbe?

ADOLF HITLER Él ott egy bajtársam... Franz Stein. Ő segít valami munkát találni... Az ottani Munkapártban vannak kapcsolatai...

Dauer hátrasiet, és rövid időre ismét eltűnik a függöny mögött. Amikor megint előbukkan, mindenféle ruhákat pakol le Hitler elé

DAUER Ha gondolja... Én már kihíztam őket... Viseltetek, de tiszták... Ha munkát akar találni, akkor fontos a megjelenés... A magabiztos fellépés... Tiszták, arról kezeskedem...

ADOLF HITLER *(meglepetten hallgatja Dauer szavait, aztán a lábával kinyúl a borbélykendő alól, és közelebb húzza magához a ruhákat)* Ez szinte az én méretem...

DAUER Akkor... Ha meg nem sértem... Fogadja el... Hátha szerencsét hoz...

ADOLF HITLER *(lassan, fészkelődve öltözni kezd a borbélykendő alatt)* ... Hát szerencse... Az kellene...

DAUER Ha megengedi én azért... folytatnám... ugyebár...

ADOLF HITLER Persze, persze... Ne zavartasd magad, kamerád...

DAUER Köszönöm... *(Fésűje és ollója ismét munkálkodni kezd Hitler fején)*

ADOLF HITLER Amikor gyerek voltam, Braunauban, az apám még a kerületi felcserhez is elvitt, mert azt hitte, hogy a könnycsatornáimmal van valami probléma. Hiába vert, én soha nem sírtam el magam... Nyakleves? Pálca, nadrágszj? Én egyetlen csepp könnyet nem ejtettem soha. Először tizennyolc évesen sírtam életemben, amikor anyámat temették... Aztán tavaly, huszonkilenc évesen, 1918. november 18-án, másodszer, amikor megtudtam, hogy vége, Németország kapitulált... És most harmadszor...

DAUER Ezentúl már könnyebben megy majd...

ADOLF HITLER Ellenkezőleg! Ezek a könnyek azt jelentik, hogy az előbbi perctől fogva az én árvaságomnak örökre vége, kamerád! Most, itt, ezen a stokedlin ülve felismertem, hogy ha az én drága szülőanyámat már nem is, de az én Németországomat azért még feltámaszthatom! Az előbbi perctől új, végelethetetlen távlatok nyílnak meg előttem, kamerád! Végtelen mezők, végtelenbe futó perspektívák! Soha nem látott dimenziók, határtalan horizontok! Érted ezt?! Érted te ezt? Egy felismerés, amelyet már senki sem vehet el tőlem! Ettől a perctől mindig velem lesz, mindenhová elkísér, és mindig igazolni fog...

DAUER *(gyors, begyakorolt mozdulatokkal nyílegyenes választékot fésül Hitler hajába)* Hát remélem, hogy nagyra törő tervei végrehajtásában az új frizura sem fogja gátolni uraságodat... *(Ismét előhúzza a kerek mozgatható tükröt, és lassan körbejárja vele Hitler fejét)*

ADOLF HITLER *(elégedetten forog a tükör után)* Remek... Ez igazán remek...

DAUER Köszönöm... Köszönöm...

ADOLF HITLER (szögletesen humoralizálva) Azt is mondhatnám per-
sze, hogy ilyen kiváló alapanyagból könnyű jó munkát végezni...

DAUER (kezében a tükörrel, morfondírozva megáll a hokedli mögött. Jobb-
ra-balra hajlong, hunyorog. Mint egy festő, az asztali állótükörben hosz-
szasan gusztálja Hitler arcát.) És akkor most a bajusz... A csókmasni!
A férfiarc éke!... Mert, ugye, férfi bajusz nélkül olyan, mint a jó sör
hab vagy a Wiener Schnitzel panír nélkül!... (Elborzadva) Csak nem
szakállt akar uraságod?!

ADOLF HITLER (bizonytalanul) Hát...

DAUER Semmi „hát”, kérem! A szakáll a barbárság zászlaja! Az ápo-
latlanság vezérhajója! Tessék csak megnézni az oroszokat, kérem!

ADOLF HITLER (éllel, provokatíván) És a zsidók?

DAUER (ujjai tüntetőleg végigsimítanak saját arcán) Tetszik parancsol-
ni?

ADOLF HITLER (nem kevésbé provokatíván) Na, jó... És Ferenc József?

DAUER (alázattal) Mindenki tudja, hogy ő császári és királyi fensége
kivétel! Bécs város polgárai a legszentebb alázattal tekintenek fel az
ő uralkodójukra...

ADOLF HITLER (metsző gúnnyal) Jellemző... Bécs város polgárai...

Megalkuvó, korrupt, haszonleső banda! Még a beszédük is merő
hamisság! Nem is beszéd, hanem elviselhetetlen nyávogás!
Felfordul tőle a gyomor! Udvariaskodás, dörgölődés! Gyávaság,
megalkuvás, tengés-lengés, léhaság, nemtörődomség! És haza irán-
ti bűnös közömbösség! Szodoma! Fülledt kávéházak, tisztátalan
orfeumok! Seholy egy szép, egyenes vonal! Én örökre büszke leszek
rá, hogy nem születtem bécsinek! És soha, egyetlen percre sem en-
gedtem magam elcsábulni ettől a lump, balkáni fertőtől, amire ti
olyan büszkék vagytok! Bécsi élet! Cikornya, álság! (Köp) Pfuj!...
Linz! Linz!... Az igen! Tiszta, fahű, erkölcsös és német! A Német
Birodalom fővárosa: LINZ! (Magasba emeli a mutatóját) Emlékezz
arra, amit most mondok! Linzből Európa fővárosa lesz, Bécsset
pedig visszataszítom Jeruzsálembe! Vagy még mélyebbre! A pokol
kénköves fenekére, ahonnan való! A bűnös város sorsa ezennel betel-
jesedik!

*Dauer lopva elnyom egy ásitást, karjai fáradtan lehanyatlanak a tükör súlyá
alatt. Felpillant az órára. A mutatók hat óra ötvenkét percet mutatnak*

DAUER (indignálódva) És a bajusz?... Az ő sorsa mi legyen?...

ADOLF HITLER (egy gyűrött fotót nyújt ki a borbélykendő alól) A fron-
ton ezt viseltem... 1917... Az a káplár ott.. az vagyok én...

DAUER (kézbe veszi a fényképet, nézegeti) Osztyája: archaizáló huszár-
bajusz... Típusa: magyaros, szárnyas. Meglehetősen fantáziátlan...
(Csipetnyi iróniával) Kultúr- és arcidegen... (Visszaadja a fotót) Mi,
kérem, ennél feltétlenül csak jobbat tudunk...

ADOLF HITLER (elgondolkodva nézegeti magát a tükörben) München
eléggé nagy város...

DAUER (az egyik fiók mélyén kotorászva) ... Hát ha uraságod... hajlandó
esetleg elfogadni egy meglehetősen élvhajász híreben álló, zsidó,
bécsi borbély tanácsát... (Egy köteg, papírból kivágott bajuszt húz elő a
fiókból. Miközben a legváltozatosabb formában sorra Hitler orra alá bigy-
gyeszi őket, tudományos kiselőadás tart) Tehát akkor a bajusz, ké-
rem... A bajusz... A bajusz az általános vélekedéssel ellentétben nem
csak egy egyszerű, gondosan vagy kevésbé gondosan körbeberetvált
szőrpamacs egy, ebben az esetben elhanyagolható nagyságú, alakú
férfiorr alatt. Szándékosan tartózkodnék ezúttal a brutálisabb meg-
fogalmazástól, amely kitérne az orrnedvek elvezetésével kapcsola-
tos, meglehetősen természetes megjegyzésekre is... Tehát a jó bajusz-
formának egyszerre kell eleget tennie az általános esztétikai
követelményeknek, a társadalmi elvárásoknak, az aktuális divatdik-
tátumoknak, a személyes kívánalmaknak, és ha már a kicsit pikán-
san csengő *kielégítés* szó használatát engedtem meg magamnak az
imént, akkor hadd legyenek a továbbiakban is konzekvens... A férfiba-
juszoknak mindenkor ki kell elégítenie a hölgyek, oppardon, a német
hölgyek legtitkosabb igényeit, hovatovább leghajzánabb vágyait is...

*Hitler kíváncsian kap az egyik tömött bajusz után. Dauer kíváncsian fordít-
ja meg a papírból kivágott klisé, és olvassa el a hátára felírt szöveget*

Otto von Bismarck kancellár... Tömött, bajor, sörbajusz... Ezt azért,
lássuk be, mindamellet, hogy nem is passzolna kigyelmed karak-
teréhez, ezzel együtt, bizonyos okokból, nem is gondolhatná
komolyan az úr...

*Hitler rémülten rázza a fejét, mire Dauer újabb bajuszt illeszt az orra alá,
de azonnal le is veszi*

Nem! Ápolatlan benyomást keltő, úgynevezett „levesszűrő” bajusz...
Friedrich Nietzsche... Erről szó sem lehet!... (Férfias, szép vonalú ba-
jusz rajzolatát tartja Hitler orrához, de rosszálló fejcsoválás közepette
olvassa fel a bajusz rövid, hátoldali „ismertetőjét”)

II. Sándor cár... dragonyosbajusz... Nem, nem...

*Hitler következő választása egy felfelé penderített bajuszra esik. Amikor
Dauer a bajusz hátoldalára pillant, gúnyos mosoly suhan át az arcán*

Theodor Herzl újságíró... Látom, nem ismeri... Herzl szervezte meg
az első cionista világkongresszust... Kár... Pedig ez jól állna önnek...
Igazán kár... (Ujjai egy kisméretű bajuszt tart Hitler orra alá. Arca elé-
gedetten felderül) Hoppá! Ez az... Igazán karakteres... Hm?... Hogy
tetszik?...

Hitler tanácstalanul vonogatja a szemöldökét

Higgyen nekem... Az idej legújabb modell... Telitalálat... Mértéktar-
tó, férfiasan határozott, puritán és elegáns... (Élegedetten gyönyörkő-
dik a Hitler orra alatt díszelő bajuszban, majd elolvassa a bajusz
hátoldalán szereplő mondatot) ... Bauhaus, 1919. ...avagy a század
művészete... Na, mit szólna ehhez?... Semmi cikornya. Modern,
egyenes vonalú, férfias... és nem utolsósorban természetesen
német...

ADOLF HITLER (ismét orra alá illeszti a bajuszt, és a tükör felé fordulva pó-
zol vele. Egyre jobban megbarátkozik az arcát díszítő rajzolattal) Komoly...

DAUER (megkezdi a borotválás előkészületeit. Kistálka, ecset, hab. Kitépett
hajszál, borotvaélesség-ellenőrzés) Egy férfinak legyen komoly, férfias
arca...

ADOLF HITLER Soha nem gondoltam volna, hogy a bajusz ennyit
képes változtatni egy arcon...

DAUER A jól kiválasztott bajusz... Az egyéniséghez, a karakterhez
szerencsésen kiválasztott bajusz... Már megbocsásson, de az a
másik... Amit az előbb volt szerencsém látni... A világért sem
akarnám megbántani, de mint egy paprikajancsi... Hát akkor?...

*Hitler megadóan hátrahajtja a fejét, Dauer pedig finoman szappanozni
kezd az arcát. Hitler szemei sokáig némán bámulnak a föléjük hajló bor-
bély szemeibe*

ADOLF HITLER (jéghidegen) ... Az ember nem agyatlan csótány,
Dauer!... Nincs potroha, nincs csápja, hosszú lábai! Vagy te úgy lá-
tod, hogy van?!... Nézz meg engem! Nézz meg... Van nekem torom,
csápom, vagy vannak nekem hosszú lábaim!... (Hitler elkapja Dauer
karjait, és erősen megszorítja őket) Nézz meg engem! Nézz meg, ala-
posan! Szerinted én csak egy eltaposni való csótány vagyok,
Dauer?!...

DAUER (nyugalommal) Azt hiszem, uraságodnak most az egyszer
tévedni tetszik...

ADOLF HITLER „Tévedni tetszik?”... Azt hiszed, nem veszem észre,
hogy gúnyt űzöl belőlem, Dauer... Hogy megalázol... Azzal a Herzl-
bajusszal... A levetett rongyaiddal... A nézéseddel... A beszédeddel...

Tényleg azt hiszed, hogy én egy csótány vagyok, akivel mindent lehet?

DAUER Elnézést, ha megbántottam volna... Én csak...

ADOLF HITLER Te csak gúnyolódtál egy kicsit, igaz?

DAUER Nem állt szándékomban, uram...

ADOLF HITLER Mert ti nem gúnyolódni szoktatok, hanem csak ironizáltok... És ezzel benyálazzátok mások legnemesebb eszményeit... Szétrágjátok őseitől örökölt legszentebb hagyományait... A vallását, a hitét... Felemésztitek az energiáit, a múltját, a jövőjét...

DAUER (*Hitler arcához érinti a borotvát*) Én csak segíteni akartam...

ADOLF HITLER (*cöncögve*) Segíteni?!... Dauer... Érzem én... A bőrömön... Előre megfontolt szándékkal ironizáltál... Ahogy az a kis takony Wittgenstein is ironizált rajtam az iskolában! Vagy a rektor urak is ironizáltak a rajzaimon! A tehetségemen, Németországon, a világon... De én nem ezért foglak kiirtani titeket a föld színéről... Nem ezért... Hanem amiért az internacionalizmus ragadós ideológiájával elnemzetienítitek a népemet... Hanem amiért csápos, karmos magjaitokkal megtermékenyítitek lányainkat... Hogy aztán fattyúitok uralkodhassanak rajtunk... Utódainkon, a Földön, az egész világon... Engem az Úr küldött, Dauer... Hogy megszabadítsam tőletek Németországot! A zsidó Antikrisztustól! És én, esküszöm, meg is teszem... Ezt az országot nem kaparintjátok meg, mint Oroszországot vagy Magyarországot! Könyörtelenül végre fogom hajtani rajtatok az Úr ítéletét!

DAUER (*felemeli Hitler arcáról a borotvát*) Kérem... Most saját érdekében, kérem, ne beszéljen az úr... Esetleg még meg találok vágni véletlenül... (*Erőt vesz magán, és figyelmét a bajuszcsontra koncentráva ismét dolgozni kezd*)

ADOLF HITLER (*suttogva*) Ez az... Erre várok... Vágj meg, Dauer... Rajta... Vágj csak meg... Ne félj... Vágj bele a bőrömbébe, vágj az ereimbe... Vágd el a torkom... Ne légy gyáva, Dauer... Elvágod a torkom, és ezzel az egyetlen rövid nyísszantással százezer meg millió, tizmillió hozzáad hasonló parazita féreg életét mented meg... Érted ezt, Dauer? Egyetlen mozdulat, és mindannyian életben maradtok... Na, mire vársz? Vágj... Vágj már...

DAUER Kérem... Kérem... Így el találok rontani a bajuszt...

ADOLF HITLER (*suttogva*) Én nem félek a haláltól, Dauer... Egyetlen villanás... Néhány másodperc... Rossz esetben órákig elhúzódó tusa... De aztán vége... Utána végtelen nyugalom és örök megkönnyebbülés... Mi ez a fájdalomcsepp ahhoz a fájdalomtengerhez képest, amelyet fajodnak kell majd elszenvednie? Gondolj a magatehetetlen anyádra, Dauer... A vagonokban, a táborokban, ahol éhezve egymást kell majd felzabálnotok! És Németországnak, ha nem lesz képes felnőni ahhoz a dicső feladathoz, melyre kiszemeltem? Hogy kipusztítsa a világból még az irtágotokat is... Mentsd meg a zsidókat, Dauer... Mentsd meg őket... Egyszer az életben embereld már meg magad... Tessék... itt vagyok...

Hitler engedékenyen hátrahajítja a fejét. Dauer kezében a remegő borotvával ismét munkához lát, de arcára kövér veritékcsseppek ülnek

DAUER Én, kérem... Én csak egy borbély vagyok...

ADOLF HITLER (*suttogva*) Látod a torkom, Dauer?... Látod a verőér lüktetését?... Csináld... Könnyű, határozott mozdulat, és vége... Vége ennek a lidércnyomásnak, amely most rád nehezedik, fojtogat... Nem kapsz tőle levegőt... Fulladsz... Zihálsz... Szíved dobbanása szétfeszíti a dobhártyádat... A kezéd béna... Ujjaid helyén érzéketlen hurkák... Gyerünk, Dauer!... Mire vársz?!... (*Megragadja, és erővel saját arcához kényszeríti Dauer borotvát tartó kezét*) Nézz a szemembe... Én vagyok a sátán... Érted, Dauer?! A sátán! Látod azokat a milliókat, akik az én parancsomra menetelnek a halálba? Látod magadat? Látod a mezítelen vacogó anyádat? Látod, hogy könyörög, hogy mentsd meg? A megaláztatástól... A szenvedéstől... Az éhhaláltól... Ki foglak irtani benneteket, Dauer... Az összes zsidót...

Nyissz... Tessék... Egy mozdulat, és te még megmentheted őket... Engedd... Szépen... Ez az... Bele a húsba... Fokozatosan... Ez már nem céklalé, Dauer... Ez már igazi vér...

DAUER (*a borotva éle alól kiserkedő vér láttán rémült kiáltással taszítja el magától a katonát. Végigzuhan a földön*) Nem! NEEEM!!!...

ADOLF HITLER (*feláll a hokedliről, és a borotvát az ég felé emeli*) De igen, Dauer! Igen! Azt mondom, IGEEEN!... (*Letörli arcáról a borotvahab maradvékát, ledobja magáról a borbélykendőt. A Dauertól kapott ruhákban, homlokába hulló tincsel, orra alatt a diadalmas kis bajusszal már mint eljövendő Führer magasodik a földön vergődő borbély fölé*) Mert hála néked, Dauer! Azt mondhatom, igen! Mert hála ennek a sebnek! Azt mondhatom, igen! Mert, hála ennek a vérnek! Itt a bizonyíték, igen! Íme! Önmagam vagyok! Sikerült! Kiálltam a próbát! Bebizonyítottam, hogy erős vagyok! Szívem tántoríthatatlan! Nem retten meg a halál árnyékától! Nemzetem számára én vagyok az egyedül üdvözítő remény! Igen!

DAUER Ha esetleg az lenne a baj, hogy nem tudna fizetni... Nem számít! Majd fizet legközelebb...

HITLER (*nem is hallja meg Dauer szavait*) Népem számára csakis én vagyok az egyedül kivézető út, Dauer! Én vagyok a Sötétség, és én vagyok a Fénysugár! Én vagyok a Káosz! Én vagyok a Rend! Az Olthatmazó! A Mindenható! A Gondviselés! Én vagyok az Úr! Én vagyok a Sátán! Én vagyok az Ég, a Föld! És én vagyok a Pokol!

DAUER Ha pénz kellene a vasúti jegyre... Van ott a fiókban... Vegye el, amennyi csak kell... Nekem kötelezettségeim vannak, kérem... A beteg, magatehetetlen anyám...

HITLER Én vagyok a palántákat öntöző Eső, a leveleiket simogató Szél! Az éltető Napfény! Mert az érdemeseknek én vagyok a Csend, a Béke, a Megnyugvás és a Kikelet! De az érdemtelének számára én vagyok a pusztító vihar! A romboló Fergeteg! A kelés! A fekete himlő! A halál! Érted már, Leopold Dauer?!... A halál! A te halálad vagyok! (*Áldozatbemutatásra készül. Egre függesztett tekintettel, egyik kezével Dauer hajába markol, a másikkal magasba emeli a fényes borotvát*) Wotan! Wotan! Látsz engem?! Wotan! Fogadd oltárodra ezt az áldozatot mint az ősi faj megtisztulásának zálogát!...

Hitler Dauer nyakához illeszti a borotvát. A csövön türelmetlen kopogás hallik. Hitler rémülten hallgatózik, majd elengedi áldozatát, és a bejárati ajtót feltépvé hanyatt-homlok kimenekül az utcára. Dauer feltápászkodik, és a csőhöz botorkál. Kihúzza a dugót, majd rövid hallgatóság után válaszol

DAUER Mi baj lenne?... Nyugodj meg... Nincs semmi baj, anyuka... Megyek... A vendég?... Mi van vele? Elment már... Nem tudom... Valami szerencsétlen légnyomásos katona... Nem láttam soha... Kapott egy-két ócska ruhát, aztán most elment... Nem. Nem kérdeztem meg tőle... Miért kérdeztem volna meg a nevét? Valami szerencsétlen nyomorult... Nem kérdeztem... Megyek már, anyuka, megyek... (*Visszadugja a dugót a csőbe, aztán az asztalhoz lép, és a fiókból előveszi azt a cetlit, amire Hitler nevét felírta. Elnyelés után visszadobja. Visszatolja a fiókot. Bezárja a bejárati ajtót, és megfordítja a táblát: ZÁRVA. Felszedi a földön heverő katonaruhákat, borbélykendőt, és bedobja őket a függöny mögé. A cső megszólal. Ezúttal anélkül, hogy odalépne hozzá, hangosan elkiáltja magát*) Megyek már, anyuka... Megyek... (*Lekapcsolja a lámpát, és kilép a hátsó ajtón*)

Sötét. A „Felirat” alatt Dauer cipőinek egyre távolodó koppanása hallik, ahogy felfelé lépked a lépcsőn. Aztán már az sem

Felirat: ADOLF HITLER ÍGÉRETE SZERINT A HAJNALI GYORSAL VÉGLEG VISSZAUTAZIK MÜNCHENBE. MÉG AZON A NAPON, SZEPTEMBER 12-ÉN RÉSZT VESZ A NÉMET MUNKÁSPÁRT (DEUTSCHE ARBEITERPARTEI) EGYIK TALÁLKOZÓJÁN, A STERNECKERBRAU SÖRÖZŐBEN, MAJD NÉHÁNY NAP MÚLVA BIZONYOS FRANZ STEIN AJÁNLÁSÁVAL

BELÉP A PÁRTBA. ALIG EGY HÓNAP MÚLVA EGY MÁSIK SÖRÖZŐBEN, A HOFBRAUHAUSBAN MONDJA EL ÉLETE ELSŐ BESZÉDÉT – NÉHÁNY TUCATNYI HALLGATÓSÁG ELŐTT. A RADIKÁLIS KIS CSOPORT TAGSÁGA FÉL ÉV MÚLVA, 1920. FEBRUÁR 24-ÉN, AZ UGYANCSAK ITT MEGRENDEZETT TÖMEGGYŰLÉS ALKALMÁVAL ELHANGZÓ SZÓNOKLATA UTÁN A PÁRT VEZETŐJÉVÉ VÁLASZTJA, MAJD TIZENHÁROM ÉV MÚLVA NÉMETORSZÁG TELJHATALMÚ KANCELLÁRJÁVÁ EMELI HITLERT.

A FÜHRER KÉSŐBB, AZ ANSCHLUSS UTÁN IS MINDIG NAGY HÁLÁVAL NYILATKOZOTT CSALÁDJA LINZI ORVOSÁRÓL, DOKTOR EDUARD BLOCHRÓL. BLOCHOT, AHOGY SZEMÉLYESEN MEGFOGALMAZTA, „A FAJÁBAN EGYEDI, NEMES LELKŰ ZSIDÓT”, A LINZI ZSIDÓK KÖZŰL EGYEDÜLKÉNT A GESTAPO VÉDELME ALÁ HELYEZTETTE. A DOK-

TOR MEGTARTHATTA AZ ÚTLEVELÉT, A J (JUDE) BÉLYEGZŐ NÉLKŰL, AMI MINDENKOR BIZTOSÍTOTTA Ő ÉS CSALÁDJA SZÁMÁRA, HOGY UGYANOLYAN ÉLELMISZER- ÉS RUHAJEGYET KAPJON, MINT A TISZTA FAJÚ LINZIEK. NEM KELLETT GYŰJTŐTÁBORBA MENNIE, MEGTARTHATTA HÁZÁT ÉS VAGYONÁT. DR. EDUARD BLOCH ENNEK ELLENÉRE 1940-BEN FELESÉGÉVEL EGYÜTT AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBA EMIGRÁLT. OTT HALT MEG, NEW YORK BRONX NEGYEDÉBEN, MEGTÖRT ÖREGEMBERKÉNT 1945-BEN. LEOPOLD DAUER, AZ 1913-AS PÁRIZSI FODRÁSZVILÁGVERSENY GYŐZTESE ÉS ÉDESANYJA, ROSA BIRKENAUBAN PUSZTULT EL.

Messzi, valahol a magasban, becsukódik egy ajtó. Csend

Vége